MATEŘSKÁ ŠKOLA **POTŮČEK, ŘÍČANY,** příspěvková organizace
Rosická 440, 664 82 Říčany
e-mail: skolka.ricany@seznam.cz | www.msricany.cz
datová schránka: 6mfkyu | telefon: 734 737 489

Dětská skupina Vlnka
Plán výchovy a péče

Dětská skupina Vlnka vznikla za účelem poskytnout dětem péči a výchovu. Zaměřuje se na výchovu, rozvoj schopností, kulturních, sociálních a hygienických návyků dítěte. Zároveň poskytuje prostor, kde děti mohou rozvinout své schopnosti a dovednosti. Aktivity jsou voleny tak, aby se rozvíjely a podporovaly všechny složky výchovy – rozumová, pracovní, mravní, estetická a tělesná. Pečující osoby se dětem snaží vytvořit atmosféru důvěry a bezpečí, aby děti mohly bezstarostně zkoumat svoje okolí a navazovat sociální vazby.

Cíle plánu výchovy a péče

Cílem plánu výchovy je podpořit přirozený rozvoj dítěte v oblasti sociální, sebeobsluhy, rozumových a motorických dovedností s ohledem na možnostech dětí. Děti jsou v přátelském prostředí vedeny k vyjadřování svých potřeb, pocitů a emocí, ale současně k respektování ostatních dětí. Práce s dětmi probíhá především formou hry.

Specifika výchovy dětí mezi 2. a 3. rokem

Specifika výchovy vyplývají z psychologického aspektu tohoto období – rozvoj vůle dítěte, roste potřeba osamostatnit se, děti přejímají způsob chování, který vidí. Základem soužití dětské skupiny je vymezení vlastního prostoru, dělení se o hračky, opakované zásahy do hry druhého. Kolektivní zařízení je často prvním místem, kde se dítě poprvé setká s pravidelností a řádem.

Pozornost dětí tohoto věku je ještě krátkodobá, nejvíce dětem přináší vlastní prožitek. Proto jsou činnosti vedené především k reálnému prožitku dětí. Individuální průběh aktivit je pro dítě mezi 2. a 3. rokem věku nezbytností. Postupný způsob práce podporuje výchovně – pečující proces, který se uskutečňuje v celém časovém rámci dne. Pečující osoby věnují hodně času hygieně a převlékání dětí.

Při péči o děti raného věku by se pečující osoby měly snažit o naplnění těchto priorit:
Úzce spolupracovat s rodinou, individuálně podporovat aktivitu dětí, zvídavost, snahu po objevování. Současně pečující osoby dbají, aby děti nebyly v daných činnostech přetěžované. Vytvořit pevné základy pro postupné osamostatňování dítěte v oblasti sebeobsluhy a socializace směřující k rozvoji jeho osobnosti.

Při činnostech s dětmi se pečující osoby v DS zaměřují na tyto oblasti:

- poznávací (kognitivní a etická)
- činnostní (pohybová a pracovní)
- tvořivá (výtvarná, hudební a komunikační)

Hra je nejpřirozenější činností dítěte. Vychází z jeho vnitřní potřeby být aktivní. Kolem třetího roku věku dítěte se objevuje úlohová hra, která mu umožňuje převzít nějakou roli, improvizovat

a jednoduše plánovat. Děti mladší 3 let se zaměřují především na krátkodobou manipulaci s předměty a pro své hry potřebují společníka v podobě dospělé osoby. Ten je také nutný pro napodobivé hry, které dítěti mezi 2. a 3. rokem věku pomáhají zachytit a pochopit pozorované situace. Pečující osoby tuto funkci plní.

Pobyt venku Za příznivého počasí chodí děti na procházky do okolí budovy DS. Procházky jsou spojené s pozorováním změn v přírodě a současně je dětem umožněno, aby měly dostatek času ke hře v přírodním prostředí. Pobyt venku bývá zpestřen návštěvou hřiště nebo školní zahrady MŠ.

Relaxace je dětem umožněna podle potřeby využitím válecího vaku kdykoliv během dne. Po obědě děti, které jsou přihlášeny k celodenní docházce, uléhají k odpolednímu spánku. Pokud děti mají sníženou potřebu spánku, po určité době na lůžku mají možnost si hrát u stolečku.

Tematické celky

V rámci výchovy a péče je školní rok rozdělen do 5 oblastí (tematických celků). Určují širší obsahový rámec, ve kterém se dětská skupina pohybuje.

1. Člověk
2. Zdraví
3. Svět
4. Příroda
5. Domov a tradice

Tematické celky jsou dále rozpracovány na **témata**. Témata nejsou časově vymezena, jejich délka a časové zařazení do programu je dáno aktuálními potřebami a situací v dětské skupině.

1. Člověk

Nabídka činností směřuje k uvědomění si sebe sama, k prožívání své identity a osobních rolí. Elementárním způsobem se děti učí porozumět vztahům mezi lidmi, rozlišovat to, co je a není správné ve vztahu ke své osobě a k ostatním, být tolerantní, řešit vzniklé situace, domluvit se a spolupracovat a být zodpovědný za své chování. Postupně si vytváří základní společenské a zdvořilostní návyky. Děti jsou posilovány v důvěře v jistotu rodiny (odloučení rodičů je časově ohraničené, význam ostatních členů rodiny pro dítě).

- Vítej u nás ve Vlnce
- Já a moji kamarádi
- Vytvoříme pravidla, nebudeme zlobidla
- Moje rodina

2. Zdraví

Nabídka činností směřuje k uvědomění si vlastního těla, vnímání jednotlivými smysly, pocity dětí v různých situacích. Děti se učí pečovat o své zdraví, osvojují si zdravé životní návyky, učí se chránit zdraví své i zdraví druhých, seznamují se s prevencí úrazu a nemoci. Rozvíjíme schopnost

pojmenovat jednotlivé části lidského těla. Děti si osvojují základy hygieny, správné návyky při oblékání v různých ročních obdobích. Jsou vedeny k dostatečnému pohybu na čerstvém vzduchu i ve třídě. Děti jsou vedeny k chápání lékaře jako někoho, kdo jim pomůže při úrazu a nemoci a k důležitosti zdravé stravy a pohybu pro člověka.

- Zdravé dětičky, čilé jako rybičky
- Já jsem malý človíček, vyrostl jsem kousíček
- Zubaře se nebojíme, čisté zuby všichni máme
- Polámal se mraveneček
- Co už dokážu (pojmenování částí těla, rozvoj motoriky a koordinace pohybů)

3. Svět

Děti jsou vedeny k všímání si okolního světa a jeho dění, sledování vlivu člověka na životní prostředí. Jsou vedeny k tomu, že každý je jiný, ale všichni jsme si rovni. Přiblížit dětem řemesla, povolání a jejich důležitost pro člověka. Naučit děti základním pravidlům silničního provozu, bezpečnosti a podpořit zájem o cestování, objevování a poznávání.

- Rok jako kolo točí se
- Ten dělá to a ten zas tohle
- Když nám svítí červená, zůstat stát to znamená
- Naše Země je krásná
- Cestování to nás baví

4. Příroda

Nabídka činností je zaměřena na osvojení poznatků o živé a neživé přírodě a jejich proměnách ve všech ročních obdobích. Děti jsou vedeny k zodpovědnosti za planetu Zemi, proenviromentálnímu chování a třídění odpadu. Rozvoj znalostí o jednotlivých zvířatech a rostlinách. Seznamují se s bohatstvím úrody a možnostmi jejího využití.

- Podzim krášlí zelení, všechno kolem promění
- Vyletěl si pyšný drak, vyletěl až do oblak
- Padá snížek na louky
- Zvířátka v zimě
- Co nám jaro přineslo
- Chválím tě, Země, má
- Mé milé léto

5. Domov a tradice

Přiblížit dítěti místo, kde vyrůstá, otevřít svět kulturního dědictví, tradic národa, lidových zvyků a duchovních hodnot; nabízené činnosti dětem navozují kladný vztah k místu, kde žijí. Děti se seznamují s krajovými zvyklostmi, posilují vzájemné vztahy mezi sebou, rodiči, školou a obcí. Děti posilují prosociální chování, rozvíjí si povědomí o důležitých lidských hodnotách – úcta, pokora, obdarování.

- Čas dýní a dušiček
- Mikuláši, Mikuláši, kdo to tady děti straší?
- Už je tu zas adventní (vánoční, velikonoční, masopustní) čas
- My tři králové jdeme k vám
- Muzikanti, co děláte
- Pojďte se mnou za pohádkou

Rozvržení témat podle měsíců

Září

- Vítej u nás ve Vlnce
- Já a moji kamarádi
- Vytvoříme pravidla, nebudeme zlobidla

Říjen

- Podzim krášlí zelení, všechno kolem promění

Listopad

- Čas dýní a dušiček
- Vyletěl si pyšný drak, vyletěl až do oblak

Prosinec

- Mikuláši, Mikuláši, kdo to tady děti straší?
- Už je tu zas adventní a vánoční čas

Leden

- My tři králové jdeme k vám
- Padá snížek na louky
- Zvířátka v zimě
- Zdravé dětičky, čilé jako rybičky

Únor

- Zdravé dětičky, čilé jako rybičky
- Zubaře se nebojíme, čisté zuby všichni máme
- Muzikanti, co děláte
- Už je tu zas masopustní čas

Březen

- Co nám jaro přineslo
- Už je tu zas velikonoční čas

Duben

- Pojďte se mnou za pohádkou

- Chválím tě, Země má
- Polámal se mraveneček
- Co už dokážu (pojmenování částí těla, rozvoj motoriky a koordinace pohybů)

Květen

- Já jsem malý človíček, vyrostl jsem kousíček
- Moje rodina
- Ten dělá to a ten zas tohle

Červen

- Když nám svítí červená, zůstat stát to znamená
- Cestování to nás baví
- Naše Země je krásná

Červenec

- Mé milé léto

Metody a formy výchovy a péče

Metody:

- Slovní: vyprávění, práce s textem, rozhovor.
- Názorně demonstrační: práce s obrazem - nástěnné obrazy, obrázky, piktogramy.
- Dovednostní - praktické metody: napodobování - přebírání určitých způsobů chování od jiných lidí, experimentování, pokusy, objevování.
- Aktivizující metody: řešení problému - zkoumání, myšlení, didaktické hry spjaté s učením, přizpůsobené pedagogickým cílům.
- Komplexní metody: výuky dramatem - hraní rolí a následná diskuze, prosociální hry, u dětí rozvíjíme fantazii.

Formy:

- Hromadná (frontální) - pracujeme se všemi dětmi hromadě, se stejným obsahem činností, pečující osoba kontroluje, usměrňuje aktivitu dětí.
- Individuální – děti získávají poznatky dle vlastního úsilí, relativně nezávisle na cizí pomoci, vycházíme z individuálních potřeb dětí.
- Skupinová (kooperativní) - děti pracují v menších skupinách nebo ve dvojicích, děti jsou motivované, aby mezi sebou komunikovaly a navzájem spolupracovaly, dělily si úkoly, naslouchaly si, dokázaly vyjádřit svůj souhlas a nesouhlas.

Všechny činnosti probíhají formou spontánních a řízených aktivit, kterými pečující osoby naplňují konkrétní vzdělávací cíle za aktivní účasti dítěte. Činnosti, které probíhají obsahují metody prožitkového učení, kooperačního učení hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte. Dále situační učení založené na vytváření a využívání situací. Spontánní sociální učení, založené na principu přirozené nápodoby.

MATEŘSKÁ ŠKOLA **POTŮČEK, ŘÍČANY,** příspěvková organizace
Rosická 440, 664 82 Říčany
e-mail: skolka.ricany@seznam.cz | www.msricany.cz
datová schránka: 6mfkyu | telefon: 734 737 489

Adaptační program

Nástup dítěte do dětské skupiny je pro každé dítě i jeho rodinu významný životní mezník, jehož zvládnutí může ovlivnit budoucí školní úspěšnost i sociální a emoční vývoj dítěte. Proto máme vypracovaný adaptační program, který pomůže dítěti při nástupu do dětské skupiny.

1. **Přípravná fáze**
   Rodiče přicházejí s dítětem do dětské skupiny na den otevřených dveří. Rodiče se také účastní informačních schůzek, na kterých jsou seznámeni s adaptačním programem dětské skupiny, dostanou informační leták, informace mohou najít na webových stránkách mateřské školy. Mají možnost klást otázky, seznámí se s prostory DS, poznají třídu, do které jejich dítě nastoupí a seznámí se s učiteli. Rodiče vyplní dotazník o dítěti, aby učiteli umožnili porozumět individuálním zvláštnostem jejich dítěte.

2. **Fáze seznamování**
   Rodič přichází s dítětem do DS (přibližně kolem 8. hodiny). Dítě si vybere značku, spolu s rodičem vyhledá svou skříňku, kde si nechá věci a uloží boty do botníku. V koupelně si na svou značku pověsí ručník a ve třídě si podle značky najde svůj hrníček.

   Dítě se po celou dobu pobytu v DS pohybuje ve třídě, rodiče má ve své blízkosti, může se na něj obracet, komunikuje s ním. Postupně zkouší některé aktivity dělat samostatně, rodič je nablízku. Pokud chce komunikovat s učitelem, rodič je přítomen.
   Rodič může s dítětem pobývat ve třídě až 30 min.

   Délka pobytu dítěte v DS v prvních týdnech:
   1. týden nejvýše 1 hodina bez rodiče
   2. týden o hodinu déle přes dopolední svačinu
   3. týden přes pobyt venku
   4. týden si mohou rodiče vyzvednout dítě až po obědě
   Pečující osoby zohledňují individuální potřeby jednotlivých dětí.

   Rodič je přítomen, je svému dítěti neustále k dispozici, komunikuje s ním, komunikuje také s učitelem, vnímá režim třídy a představuje ho dítěti. Všech aktivit se může účastnit společně s dítětem. Pokud dítě již zkouší některé aktivity dělat samostatně, rodič se upozadí, stále je nablízku, může dítěti poskytovat slovní podporu. Rodič aktivně signalizuje dítěti, že pečující osoba je pro dítě bezpečná osoba, že má důvěru rodiče. V průběhu a na konci tohoto období komunikuje rodič s učitelem a nastavují společně další postup v následujícím týdnu.

   Pečující osoba se krátce přivítá s dítětem i rodičem, představí se, nenaléhá příliš na komunikaci s dítětem. S rodičem komunikuje otevřeně, upřesňuje režim ve třídě, předkládá rodiči, co se teď bude dít a co je potřeba, aby rodič udělal. Pozoruje interakci mezi rodičem a dítětem, nezasahuje, nesnaží se je oddělit. Začíná rozhovor s dítětem v přítomnosti rodiče, zve dítě do kroužku, společně zkoušejí uklidit hračky. Pečující osoba dává dítěti najevo, že se na něj může kdykoli obrátit, že je pro dítě bezpečnou osobou, ke které může mít důvěru. Na konci tohoto období navrhuje další postup v příštím týdnu.

3. **Fáze bezpečí**
   Rodič přichází s dítětem do DS, dítě už si samostatně najde svoji skříňku, uloží boty do botníku, věci do své skříňky a pověsí ručník. Společně vstupují do třídy, přivítají se s pečující osobou. Dítě se účastní celého dopoledního programu.

   Dítě se již seznámilo s běžným životem v dětské skupině, samostatně se pohybuje v prostoru třídy, rozumí pravidlům, komunikuje s pečující osobou, obrací se na něho, aby mu sdělilo své potřeby. Dítě je seznámeno s tím, že rodič opustí v domluvený čas třídu, že se s rodičem rozloučí.

   Rodič se po domluvě s dítětem i pečující osobou rozloučí s dítětem (loučící rituál) a vzdaluje se ze třídy.

   Pečující osoba už přebírá aktivitu v komunikaci s dítětem, doptává se na jeho potřeby, nabízí mu aktivity, vtahuje dítě do činností, pomáhá mu při sebeobsluze, řeší nastalé situace, popř. konflikty dítěte. Přihlíží rozloučení dítěte s rodičem, je připraven poskytnout mu emocionální podporu a ubezpečuje dítě o návratu rodiče, posiluje důvěru mezi dítětem a rodičem.

4. **Fáze důvěry**
   Rodič přichází s dítětem do DS, dítě už si samostatně uloží boty do botníku, spolupracuje při vysvlékání a ukládání věcí do skříňky. Pověsí si ručník do koupelny, společně vstupují do třídy a přivítají se s pečující osobou. Dítě se rozloučí s rodičem, rodič odchází z DS. Dítě se účastní celého dopoledního programu, včetně oběda. Dítě může v DS po obědě odpočívat – za předpokladu, že plně zvládá odloučení od rodiče až do oběda.

   Dítě je ve třídě v bezpečí, je přiměřeně samostatné, zná denní režim, pravidla třídy, aktivně se zapojuje do činností, komunikuje s učitelem i jinými dětmi, požádá pečující osobu o pomoc a podporu při činnostech sebeobsluhy, bere pečující osobu jako partnera do hry, společně objevují svět.

   Rodič se rozloučí s dítětem a odchází, je klidný, protože zná DS, režim, pravidla, a pečující osoby. Má důvěru, že jeho dítě je v bezpečí.

   Pečující osoba je v přímém kontaktu s dítětem, komunikuje s dítětem partnersky na základě důvěry, podporuje dítě v jeho aktivitách, pomáhá mu v sebeobsluze, dává prostor pro samostatnost. Vytváří ve třídě atmosféru bezpečí. Projevy dítěte jsou mu známé, rozumí jim, akceptuje individuální zvláštnosti dítěte. Kontakt s rodičem je taktéž založen na důvěře.

MATEŘSKÁ ŠKOLA **POTŮČEK, ŘÍČANY,** příspěvková organizace
Rosická 440, 664 82 Říčany
e-mail: skolka.ricany@seznam.cz | www.msricany.cz
datová schránka: 6mfkyu | telefon: 734 737 489

Režim dne v DS Vlnka

7:15–9:00: Příchod, přivítání, volná hra i nabízíme řízenou hru, nabídku výtvarných aktivit, stolních her apod., před přechodem k řízeným aktivitám zařazujeme také nácvik hygienických návyků).

9:00–9:30: Dopolední svačina (příprava stolu, příprava jídla, podpora samostatnosti, sebeobsluhy, úklid stolu, nácvik hygienických návyků).

9:30–10:00: Ranní komunitní kruh (komunikační aktivity) – společné přivítání, básnička, rozcvička, rituály, sdělení plánu dne, novinek, téma dne, řízená aktivita (týkající se tématu dne, týdne).

10:00–11:30: Příprava na pobyt mimo hernu, program mimo hernu, procházka, kulturní akce, sportovní akce – integrovaný program zahrnující pohybové aktivity, poznávání, podporu komunikačních dovedností, ale i spontánní aktivity (např. hřiště, písek).

11:30–12:15: Příprava na oběd, příprava stolu, úprava oděvů podpora samostatného stravování a pití, používání příboru (u dětí do přibližně dvou let lžíce, později i vidličky), dopomoc se stolováním u nejmladších dětí. Úklid stolu (další prvek pravidelnosti a podpora pracovních návyků), příprava na odpočinek, nácvik hygienických návyků.

12:15–12:30: Vyzvedávání dětí, které jsou jen na dopolední program, zpětná vazba rodičům, organizační informace, individuální rozloučení se s dítětem, zhodnocení dne s akcentem na to, co se povedlo.

12:30–cca 14:30: Odpolední odpočinek – literární program (četba pohádky, případně lze někdy zpestřit poslechem mluveného slova či klidné hudby), podpora odpočinku, klidového režimu. U batolat se předpokládá, že odpolední klid věnují spánku, samozřejmě s přihlédnutím na individuální potřeby dítěte. U starších dětí, které neusnou, volíme klidové aktivity (prohlížení knížek, tvořivé aktivity…).

14:30–15:00: Nácvik hygienických návyků, příprava stolu, svačina, úklid stolu.

15:00–15:15: Reflexe dne (komunikační aktivity, volné hry dětí), vyzvedávání dětí, volná hra, pobyt na zahradě – individuální zpětná vazba s rodiči, individuální rozloučení s dítětem (ritualizace, ukotvení, orientace dítěte).

Režim dne se přizpůsobuje potřebě dětí dokončit činnost, časové rozmezí není závazné, kromě doby podávání jídla – ranní svačina v 9.00 hodin, oběd v 11.30 hodin a odpolední svačina v 14.30 hodin.
Od 7.30 hodin dětem podáváme ovoce, zeleninu, nápoje mají k dispozici celý den.

Příchod dětí: 7:15-8,45
Odchod dětí: 12:15-12:30 14:45-15:15

Plán výchovy a péče - jedná se o tzv. „živý“ dokument, se kterým se průběžně pracuje a který je aktualizován dle potřeb dětí a stanovených cílů a záměrů.

Mgr. Ivana Zajícová

V Říčanech, 8. 1. 2024